

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

БРОЙ 7 (422), година XXX

12 октомври 2012 година

Отваряме нова страница в историята на Университета

На стр. 2 ➡

**Юридическият факултет
отбелязва своята 20-годишнина**

На стр. 8

**Започна строителството
на параклиса
„Св. Паисий Хилендарски“**

На стр. 3

**Проф. Светлозар Игов е лауреат
на Вазовата награда**

На стр. 6

Митрополит Николай благославя строежа на параклиса. Отдясно са ректорът доц. Запрян Козлуджов и Крум Бушев – представител на G.P. – Group

Стр. 4

**Европейската нощ на учените – традиционното
нетрадиционно представяне на науката**

В Броя ще прогледете още:

- Най-голямата международна студентска организация в света – AIESEC, набира нови членове и стажанти
- Наши студенти с награди от Летния университет 2012

- Професор от Оксфорд изнесе лекции в Химическия факултет
- Международна конференция във ФИСН с участието на учени от три континента
- Поезия и истина

Новата учебна година отваря нова страница в историята на Университета

Идването на всеки нов випуск добавя нов шрих в историята на Университета. Новото в посрещането на 52-рия випуск беше мястото – дългогодишната традиция откриването на учебната година да бъде в Концертна зала вече е в миналото. Надяваме се, че с това първо голямо събитие, проведено в новата университетска спортна зала, се поставя началото на поредица важни прояви, които ще събират академичната общност там.

Студенти първокурсници, родители, преподаватели, служители и гости изпълниха залата на бул. „България“, а сред официалните гости бяха вицепрезидентът на Република България Маргарита Попова, Негово Високопреосвещенство Пловдивският митрополит Николай, областният управител Здравко Димитров, кметът на Пловдив Иван Тотев и председателят на Общинския съвет Илко Николов.

Заместник-ректорът доц. д-р Жоржета Чолакова откри тържеството и даде думата за приветствие на ректора.

В словото си доц. д-р Запрян Козлуджов се обърна най-напред към новоприетите студенти, за които този ден е особено знаков – тъй като първокурсници ще бъдат само една година, но се присъединяват завинаги към академичната общност на Пловдивския университет. Той ги увери, че не са сбъркали в своя избор, защото нашето висше училище не само е най-голямото в Южна България, но и уверено стои на второто място след Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в национален план. Потвърждават го и фактите. Въпреки демографската криза интересът на кандидат-студентите се запазва – приемът е изпълнен почти на 100% и с новоприетите над 3400 студенти общият им брой надхвърля 18 000, които се обучават в 28 професионални направления и над 90 специалности, магистърските програми са над 120, ежегодно се подновяват учебните планове, за да са адекватни на

изискванията на образователния и трудовия пазар.

Доц. Козлуджов изрази надежда, че студентите от настоящия випуск не само са първите, които посрещаме в новата зала, но ще бъдат и първите, които ще ползват новоизграденото собствено общежитие на Университета.

На преподавателите ректорът пожела творческо вдъхновение и позитивизъм, да дадат на студентите си вяра, сила, възможности, обич, надежда, кураж, дисциплина, ценности, уважение, морал, принципи, които ще им се върнат многократно.

В обръщението си към студентите вицепрезидентът Маргарита Попова заяви: „Днешният ден е специален, защото е в рамките на годината, посветена на 250-годишнината от написването на „История славяно-българска“.

Образованието е най-високо конвертируемата валута през XXI век. Вие имате възможността да се обучавате в университет, доказал своето качество в страната, завоювал международно признание като ковачница на знанието, грамотността и националната ни гордост. Нека университетът бъде място, което ще посещавате с удоволствие. Нека не се прекъсва връзката, която ръководството поддържа с бизнеса, защото само така продължават да се създават кадри, които ще намират своята реализация. Пожелавам Ви кураж и хъс да приложите успешно наученото в университета, за да може резултатите от вашите действия да бъдат така значими, както делото на Паисий Хилендарски.“

Митрополит Николай благослови присъстващите и призова студентите и преподавателите да бъдат достойни следовници на делото на патрона на Пловдивския университет св. Паисий Хилендарски.

Продължение на темата за Паисий беше и изпълнението на едноименното стихотворение на Иван Вазов, което представи пред аудиторията актьор

Официалните гости на тържеството

Студенти, преподаватели, служители и гости изпълниха докрай залата

Церемонията по предаване на символите на Университета от абсолвентите на първокурсниците

рът Красимир Воскресенски.

Последва церемонията по предаването на символите на Университета – ключа, знамето и книгата, от абсолвентите на студентите първокурсници.

Ректорът връчи лично студентските книжки на всички, които са получили оценка отличен 6 на кандидатстудентските изпити.

Тържеството завърши с кратка музикална програма, включваща изпълнения на студенти от Педагогическия факултет.

Нека новата учебна година да е хубава и успешна за всички студенти, преподаватели и служители на Пловдивския университет!

Тильо ТИЛЕВ

Започна строителството на параклиса „Св. Паисий Хилендарски“

На тържествената церемония, състояла се на 12 септември 2012 г., и в присъствието на ректора доц. д-р Запрян Козлуджов, областния управител г-н Здравко Димитров, множество преподаватели, служители и студенти Негово Високопреосвещенство Пловдивският митрополит Николай положи основния камък на параклиса, който ще бъде изграден в двора на Нова сграда. Той ще носи името на патрона на Пловдивския университет св. Паисий Хилендарски и ще представлява малка кръстокуполна църква.

С думите от псалм 126, където се казва: „Ако Господ не съзида къщата, напразно ще се трудят строителите“, митрополит Николай постави първия камък на сградата и стъкленница с послание. Той изказа благодарност към всички, които са допринесли за реализацията на това

Освещаването на основния камък на параклиса

богоугодно дело, и напомни, че във времето на глобализация и евроинтеграция все по-актуални ще стават думите на Паисий: „О, неразумни и юрде, поради что се срамиш да се наречеш българин“. Негово Високопреосвещенство напомни, че са твърде малко храмове, наименувани на български

светци, допринесли за духовното съграждане на България, а този в ПУ ще е първият в Пловдивската епархия, който носи името на Хилендарския монах. Той призова също към името на патрона на нашата алма матер да се добави и „свети“ – въпрос, който е поставян многократно на университетски форуми,

но поради различни причини остана нерешен. Настоящото ректорско ръководство има амбицията да доведе нещата докрай.

Паметта на св. Паисий преподобни Хилендарски се чества на 19 юни, като през тази година се навършиха 290 години от рождението на св. Паисий Хилендарски и 50 години от канонизацията му, както и 250 години от написването на „История славянобългарска“. Изграждането на параклиса ще е със средства от дарения, като самото строителство ще извърши безвъзмездно фирма G.P. – Group, която построи и учебната спортно-тренировъчна зала на Университета. Архитектурният план също е дарен безвъзмездно от неговия автор Радослав Тодоров, а Община Пловдив е издала всички разрешителни, без да се заплащат такси.

Тильо Тилев

Пловдивският университет участва в международния проект „Поддръжка и управление на жизнения цикъл на активите – крайъгълен камък за устойчиво развитие“

Проф. д-р Невена МИЛЕВА

Весела КАЗАШКА

През месец февруари 2012 г. Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ подписа нов проект, финансиран по Оперативна програма „Гърция – България 2007 – 2013 г.“.

Наименованието на проекта е: „Поддръжка и управление на жизнения цикъл на активите – крайъгълен камък за устойчиво развитие“. Проектът се разработва от 8 партньори от Гърция и България, като един от тях е нашият университет. Democritus University of Thrace е координиращата организация, а партньори заедно с Пловдивския университет са: Chamber of Commerce and Industry of Rodopi, Hellenic Maintenance Society – HMS, Municipal Enterprise for Water-Sewage of Komotini, Centre for research & Technology Hellas, Регионалната агенция за икономическо развитие – Благоевград, Стопанска камара – Кърджали. Общата стойност на проекта е

685 645 евро, като 15% от тази сума е национален принос.

Целите на проекта са създаване на програма за устойчиво обучение през целия живот за постоянно подобряване на уменията на работната сила в три тематични области:

- Управление на активите и поддръжка на технологиите;
- Здраве, безопасност и защита на околната среда посредством поддръжка;
- Поддръжка на „зеления“ сектор и енергоспестяване.

Целим да се увеличи мобилността на квалифицирана работна сила в пограничния район посредством предоставяне на равни възможности и сертифициране на квалификацията. Ще бъдат разработени нови иновативни системи – инструменти за поддръжка с цел подпомагане на местните организации и индустриалния сектор, като по този начин успешно се реализират поли-

тиките за управление на жизнения цикъл и поддръжката.

Първата целева група са държавните органи, които трябва да се мобилизират за разработване на местни стратегии и наредби с цел да се подкрепят приемането на политики за поддръжка на местната индустрия. Втората целева група са публичните субекти и местната индустрия. Проектът ще разработи иновативни инструменти за поддръжка и средства за прилагане и подобряване на тяхната конкурентоспособност. Третата и най-важна целева група е работната сила в трансграничната зона, която трябва да бъде обучена по въпросите за поддръжката и да се заеме с трудната роля за прилагане на тази нова стратегия.

Партньорите по проекта ще си сътрудничат, за да се разработят подходящи материали за обучение, и ще организират поредица от семинари и работни срещи, за да се подобрят уменията на работната сила в областта на поддръжката.

Освен това, с цел увеличаване на трансграничната мобилност на труда и за да имат равни възможности и лоялна конкуренция, бизнес партньорите ще разработят база данни, достъпна за всички членове, където работниците, които успешно завършат обучението, ще бъдат регистрирани и сертифицирани.

И накрая, електронни инструменти за иновативни и ефективни технологии за поддръжка, които ще бъдат разработени от академичните институции, ще се прилагат в четири (по два във всяка страна) пилотни експеримента за обучение на работната сила.

С успешното реализиране на проекта ще постигнем и създаването на отворен и постоянен форум, където всички заинтересовани страни (власти, камари, предприятия, работна ръка) ще участват в постоянна дискусия за разработване на регионална стратегия и промени в законодателството с цел прилагането на процедури по поддръжка.

Европейската нощ на учените – традиционното нетрадиционно представяне на науката

Весела КАЗАШКА

Доц. д-р Петя БЪРКАЛОВА

За осми път изследователи от цяла Европа, подкрепени от Европейската комисия (7-а рамкова програма, подпрограма „Хора“), се представиха пред широка публика.

През изминалите години събитията, посветени на сближаването между образование, изследвания и иновации, бяха оценени високо от посетителите и най-вече от младите хора, на които и сега предпоставихме разнообразни възможности за участие.

Тази година погледът бе насочен предимно към активното остаряване и толерантността между поколенията: иновации в медицината, репродуктивно здраве, електронни здравни услуги, изкуство, фолклор, здравословно хранене, изобщо – върху качеството на живота. Насловът е „Иновации: нова компетентност и водещи възможности за устойчивост и дълголетие“.

Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“, Медицинският университет – Пловдив, Университетът по хранителни технологии и Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство тази година обединиха усилията и желанието си за провеждане на Европейската нощ на учените 2012 на 28 септември, петък.

В Пловдив насочихме събитията от нощта в три посоки:

- Здраве и дълголетие чрез медицина и спорт.

- Да общуваме и да бъдем толерантни един към друг.

- Фолклорът, изкуството и традиционната българска кухня – извор на дълголетие.

Човешкото лице на учените, забавната страна на науката, събужданата на любознателността и състраданието у децата и подрастващите, излизането на учените в градска среда, умението да се зареждаме с емоции от музиката и изкуството – това беше фокусът на организаторите.

Статистиката показва, че в рамките на ЕС броят на гражданите над 65 години ще се удвои, а на тези над 80 – ще се утрои до 2050 г. Това ще се отрази както върху публичните и частните разходи, така и върху инвестициите.

Учените са призвани да открият или преоткрият надеждни методи за подобряване на здравето и на качеството на живот на възрастните

хора. Трите приоритетни области в рамките на Европейското иновационно партньорство са: грижи и лечение, превенция и ранна диагностика, активно остаряване и независим живот.

Фотоизложбата „Толерантност между поколенията“

В рамките на „Европа 2020“ и приоритетната инициатива на ЕС „Съюз за иновации“, IN-Close цели също така да сближи образованието, изследванията и нововъведенията. По този начин може да бъде привлечено ново поколение изследователи, които да получат квалификация или преквалификация, необходими за справяне със значимите социални предизвикателства. Едно от тях е удължаването на средната продължителност на живота на европейските граждани с две години до 2020 г.

В Пловдив откриването на Нощта на учените стартира в 17 ч. в сградата на Ректората на Пловдивския университет и в Аудиторияния комплекс на Медицинския университет – Пловдив.

Ректорът на Пловдивския университет доц. д-р Запрян Козлуджов постави началото на Европейската нощ на учените 2012 и стартира традиционния форум „Университетът среща бизнеса“. На форума присъстваха основно студенти. Елитни мениджъри от българската фирма за аутсорсинг услуги

Студенти, преподаватели и гости при откриването на Нощта на учените в 6. аудитория на Пловдивския университет

в страната и Западна Европа „Софика груп“ и техни колеги от международната компания „Хюлет Пакард Глобал Деливъри Сентър“ споделиха своя опит с младите хора. На форума бяха представени бизнес пътеките и възможностите за работа на завършилите студенти.

Студентите се запознаха с една от най-актуалните теми в световен мащаб в момента: „Аутсорсингът като част от съвременните бизнес модели – локална възможност за глобална кариера“. Мениджърите от своя страна се представиха с темата „Как функционира Центърът за технически услуги (Global Solution Center) в София“.

Форумът беше изключително полезен за студентите, изучаващи чужди езици, икономически и социални науки, математика и информатика, като същевременно с това той бе насочен и към широката публика.

Паралелно с проявата в ПУ „Паисий Хилендарски“ свой „Европейски кът“ с партниращи фирми организира в аудитор-

ния си комплекс и Медицинският университет. По същото време там стартира „Научно кафене“ на тема „Тайните на активното дълголетие“, последвано от премиера на книгите на социалмедица проф. д-р Никола Запрянов „Смях през сълзи“ и „Смехотерапия“.

По-късно, от 18 ч., в Аудиторияния комплекс проф. д-р Сарафян откри шоу-дебат „Ключът към активното дълголетие“. В него участваха учени от различни области – медицина, социална педагогика, естетическо възпитание, биология, химия. Те спориха помежду си за силата на науката в борбата с остаряването и осигуряването на активно дълголетие на хората. В дебата, разделени в три отбора – „Физическо здраве“, „Психично здраве“ и „Естетическо здраве“, се включиха преподаватели от ПУ „Паисий Хилендарски“ и МУ – Пловдив. Техни поддръжници гласуваха в залата за най-добре представили се тим, като за победител в нетрадиционното съревнование беше обявен отборът „Физическо здраве“. Той беше обявен и ангажиран за лидер, който да осигури грижи, активно остаряване и независим живот за хората до преклонната им възраст. Два часа преминаха неусетно за участници и публика. Домакините от Медицинския университет и гостите от Пловдивския университет с научни аргументи, представени по забавен и достъпен начин, убеждаваха публиката защо трябва точно техният отбор да поеме лидерството.

В същата сграда от 20 ч. започна кулинарният базар

„Миграция и ритуал“ – международна научна конференция по етнология и фолклор

Д-р Мария Кисикова

Пловдивският университет бе домакин от 26 до 29 юни на Осмата годишна конференция на работната група The Ritual Year (Ритуална година) към Международното общество за етнология и фолклор (SIEF). Катедра „Етнология“ при ПУ „Паисий Хилендарски“ беше съорганизатор съвместно с Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при БАН. Събитието се провежда ежегодно, като всеки път домакинството се поема от различна държава. Форумът отново успя да провокира активен научен диалог по проблемите на ритуалността в съвременния глобален контекст.

Конференцията беше официално открита от декана на Философско-историческия факултет доц. д-р Мария Шнигер. Беше прочетено приветствие от директора на ИЕФЕМ – БАН, проф. д. изк. Лозанка Пейчева – основния организатор на събитието. Председателят на работната група *Ритуална година* проф. Емили Лайл също поздрави участниците и организаторите на конференцията и им пожела ползотворна съвместна работа.

Осмата годишна среща на работната група *Ритуална година* (RY8) беше обединена от темата „Миграция и ритуал“. Повече от 40 тематични доклада изнесоха участници от различни европейски държави (Швеция, Естония, Словения, Полша, Франция, Косово, Русия, Румъния, Холандия, България и др.), САЩ и Израел. Докладите бяха разделени в разнообразни панели като *Ритуална година и мигрантски общности*, *Миграция на ритуали и идеи*, *Ритуалите в сравнителна перспектива*, *Ритуали и интеграция*, *Ритуал и модерност*, *Ритуали и поли-*

тическа промяна. Така общо поставената тема на конференцията позволи включването на изключително разнообразни и интересни доклади и предостави широко поле за съвместна работа и межкултурно сравнение. Панелът, посветен на миграцията на ритуалите, постави въпроса за връзките и взаимодействията между различните етноси, култури, държави в историческа перспектива. В доклада си шведската колега Катерина Ек-Нилсон потърси корените на шведски зимен ритуал (Лусия) в Централна Европа и Средния изток. Презентацията на Ирина Стал (Румъния) ни разказа за възникването на нов религиозен култ в последните години в Румъния – към св. Нектариос, светец лечител. Лечебните ритуали бяха представени в други два доклада, където Нанси Макинтайър (САЩ) и Марлене Хугосон (Швеция) съвместно, но и самостоятелно представиха в сравнителна перспектива лечебни практики в Европа и САЩ, по-конкретно такива, свързани с лечебната сила на дърветата. Друга екипна работа

Презентацията на Катерина Ек-Нилсон от Швеция

– на Леон фон Гулик (Холандия) и Камила Велкоборска (Чехия) – ни запозна с религиозното учение *Висса* и ни направи свидетели на уникален „пърформанс“. Гост на конференцията беше една от пасторките на религиозната общност Моргана Ситоув, с която Леон фон Гулик проведе пред участниците дълбочинно (наративно) интервю. В него тя разказваше за миграцията си в Холандия, където с нейния съпруг установяват *Общността на Сребърния кръг* и се опитват да представят идеите пред едно скептично настроено протестантско общество като това в Холандия.

Сама по себе си особено интересна, научната част на конференцията беше допълнена и от разнообразна културна програма, която организаторите на събитието бяха подготвили. Тя включваше организирана разходка из забележителности-

те на Пловдив, дегустация на вина в галерия „Мексиканска графика“, посещение на оперен спектакъл на Античния театър и екскурзии до Бачковския манастир и до Казанлък и Казанлъшката тракийска гробница.

Както всяка година, работната група *Ритуална година* към Международното общество за етнология и фолклор предвижда издаването на сборник с доклади от конференцията, където всички интересувачи се от проблематиката ще могат да задоволят любопитството и научния си интерес.

Следващото издание на *Ритуална година* ще бъде гост на град Сегед, Унгария, където домакините обещават не по-малко интересна научна и културна програма. Темата на Деветата годишна среща ще бъде „Политики, празници, фестивали“, а проявата ще се проведе през март 2013 година.

➡ от стр. 4

„Медицинско гурме“, на който студенти и преподаватели от МУ и УХТ представиха традиционни български храни и нормите за здравословно хранене. Предавателите на двете висши училища демонстрираха кулинарните си умения, а дегустатори на вкусните специалитети бяха гостите на проявата. Като допълнение към блюдната специалитетите от Университета по хранителни технологии поднесоха колекция от селектирани вина.

Дефиле на българската народна музика от сградата на АМТИИ до площад „Стефан Стамболов“ пред Община Плов-

Европейската нощ...

див организираха възпитаниците и преподавателите от Академията и от Пловдивския университет. На откритата сцена на площада участниците в дефилето представиха концерта „В ритъма на хората“. С това мото подканихме всички да се хванат на хорото – българската традиционна рецепта за запазване на бодр дух и тяло, за здравословен социален контакт и връзка между поколенията. За да е приятно и забавно на публиката, бяха предвидени кратки уроци по народни танци, в които с огромно желание се включиха всички присъствали

на площада.

В рамките на Европейската нощ на учените 2012, на 28 и 29 септември, на площад „Централен“ беше експонирана фотоизложбата от конкурса „Толерантност между поколенията“ с творби на преподаватели и студенти от цялата страна. Изборът на победителите е направен след гласуване в интернет, а наградите бяха раздадени при откриването на Нощта на учените 2012 в 6. аудитория на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Победителите във фотоконкурса са:

Първо място – Иван Желев, студент по медицина, 5. курс, Медицински университет – Пловдив;

Второ място – Лилия Славова, ученичка от СОУ „Паисий Хилендарски“, Дупница;

Трето място – Станимир Сребър, студент по маркетинг, СА „Д. А. Ценов“, Свищов.

Европейската нощ на учените 2012 в Пловдив протече много емоционално и изпълни с положителен заряд и главните действащи лица, и публиката. Участието на младите хора – студенти и ученици, както и обединението на университетите в града ни дава увереност и самочувствие да продължаваме тази традиция.

Проф. дфн Светлозар Игов е лауреат на Вазовата награда

Наградата на името на Патриарха на българската литература Иван Вазов се връчва в Сопот всяка година на 9 юли на рождената дата и в родното място на писателя. През 2012 г. тя бе присъдена на проф. дфн Светлозар Игов. Номинацията за наградата се прави от Община Сопот и Министерството на културата, а мотивът за избирането на проф. Игов е, че „той е един от големите съвременни български класици и признат интерпретатор на Иван Вазов“.

Светлозар Игов е литератор в най-широкия смисъл на тази дума – личност с енциклопедични познания и изяви.

Завършва славянска филология в СУ „Св. Кл. Охридски“ (1966). Специализира славянски литератури в Белград и Загреб (1967 – 1968). Преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“ (1967 – 1969) и в ПУ „Паисий Хилендарски“ (от 1985). Редактор във в. „Литературен форум“ (1969 – 1970), сп. „Съвременник“ (1972 – 1977), гл. редактор на сп. „Език и литература“. Работи в Института по изкуствознание при БАН (1976 – 1978) и в Института по литература при БАН (от 1978). Защитава докторска дисертация на тема „Иво Андрич – творческо развитие и художествена структура“ (1978). Започва да публикува в периодиката през 1960 г. Интере-

сите му са в областта на: история и критика на българската литература, поетика на романа, общо и сравнително литературознание, славянски литератури, теория и критика на превода. Познава, изследва и популяризира класическата и модерната философска и литературна мисъл. Активно се занимава с оперативна критика. Изявява се и в областта на художествената литература: поезия, проза, фрагменти, афоризми, есета, пиеси. Преводач. Автор на антологии.

В словото си след получаването на наградата той сподели, че е трайно свързан с този подбалкански град – един от най-свидните му спомени е запечатан на снимка от 1952 г. в двора на Вазовата къща, където

Проф. дфн
Светлозар Игов

на стълбите се е снимал с родителите си, а по-късно в продължение на няколко години е идвал тук да пише в творческо усмотение. Той припомни и

сопотските дворчета, край незабравимите пейзажи на Стрямската долина, където дойдох да допиша своя портрет на Вазов“.

В залата на читалището в Сопот присъстваха и група преподаватели и студенти от Пловдивския университет, които бяха дошли специално да съпреживеят заедно със Светлозар Игов този тържествен момент. Сред тях беше и доц. д-р Жоржета Чолакова, която

Студенти и преподаватели от Пловдивския университет пред паметника на Вазов в Сопот

няколко изречения от „История на българската литература. 1978 – 1944“, посветени на Иван Вазов: „Сега, когато моят размисъл за Вазов трябва да завърши, съзнавам, че за него не може да се пише с академично спокойствие, макар че делото му се нуждае от много изследователско търпение. Още по-малко може да се говори за Вазов без вълнение тук, под могъщата сянка на Балкана, сред уютна на

е била негова студентка, а сега го поздрави от името на академичното ръководство на Пловдивския университет в качеството си на заместник-ректор.

По време на Вазовите празници възпитаниците на доц. Иван Налбантов от Учебния театър на Пловдивския университет представиха в Сопот пиесата „Голямото чистене“ от Ищван Чурка.

Тильо Тилев

ФМИ партнира на Националната академия по информационни технологии и визуални изкуства

От 26 август до 2 септември 2012 година в Девин, в спакмплекс „Исмена“, за първи път се проведе (иновативната) Национална академия по информационни технологии и визуални изкуства „Аз мога тук и сега!“. Академията е образователна инициатива, в която талантиливи ученици и учители от средното образование могат да се развиват и усъвършенстват в следните области: разработка на софтуер, уеб и графичен дизайн, бизнес развитие и управление на проекти, маркетинг, креативно мислене и нови дигитални технологии.

Факултетът по математика и информатика на Пловдивския университет бе един от партньо-

Участници и преподаватели в Академията

рите в Академията и съорганизатор на състезанието „Аз мога“, в което 9 проявили се ученици получиха конкурсни оценки за прием във факултета, а

д-р Никола Вълчанов и д-р Димитър Благоев проведоха интензивни курсове по уеб програмиране (ASP.NET MVC 3 и PHP).

В Академията участват уче-

ници от 8. до 12. клас, както и техните ръководители/учители, като приемът се извършва на селективен принцип. Експертите, които водят лекции, се запознават индивидуално с всяка заявка, която включва данни за участника, портфолио и мотивационно писмо. Обучението се провежда по съвременен модел, включващ работа в екип, ситуационно обучение (в основата му е проектно-базираното обучение /Project Based Learning – PjBL/) и интердисциплинарност. Лектори в Академията са изведени специалисти в различните сегменти на информационните технологии и рекламния бизнес, водещи дизайнери и популярни лица от визуалните изкуства.

Най-голямата международна студентска организация в света – AIESEC, набира нови членове и стажанти!

AIESEC има честта да ви покажи на 16 октомври от 18:30 часа в 8. аудитория в Ректората на ПУ „Паисий Хилендарски“, където ще представи своята дейност и възможностите за развитие, които предлага на младите хора.

AIESEC е създадена през далечната 1948 година и към днешна дата присъства в 113 страни и над 2400 университета по целия свят, а над 1 000 000 студенти са били част от организацията през всичките тези години. Тя предоставя на младите хора възможността да открият и развият своя лидерски потенциал, а също и уменията и знанията си в различни области. За тази цел AIESEC организира над 500 конференции и предоставя на 20 000 възможности за стаж и 20 000 лидерски позиции

ти, презентационни умения и още много други – практически опит за развитие в такъв широк набор от области е уникален за млади хора, които все още са в университета;

● **заминат на стаж в чужбина** – това е може би най-силният момент за личностното и професионалното развитие, който AIESEC предлага; всяка година ние предлагаме на над 20 000 свои членове предизвикателството да живеят и работят в чужбина в сферата на мениджмънта, информационните технологии, образованието и социалното развитие;

● **изграждат собствена мрежа от контакти** – чрез конференции, обучителни събития, иновативни онлайн платформи и връзка с бивши членове AIESEC предоставя на младите хора възможността да

на своите членове всяка година.

Членството в AIESEC позволява на младите хора да:

● **придобият лидерски опит** – като член на AIESEC младите хора имат възможност: да водят екип с разнообразна насоченост на работата; да извършват планиране; да вземат решения от стратегически характер; да контактуват с медиите и представят организацията пред корпоративния сектор; да реализират своите идеи в конкретни действия;

● **развият мултифункционални умения** – всеки член на AIESEC може да получи практически опит във всички сфери, които обхваща организацията: продажби и маркетинг, поддържане на връзка с компании, подбор, оценка, бюджетиране, планиране, управление на проек-

ти, презентационни умения и още много други – практически опит за развитие в такъв широк набор от области е уникален за млади хора, които все още са в университета;

● **опознаят себе си и своето бъдеще** – AIESEC подкрепя младите хора в утвърждаването и разширяването на техните амбиции чрез менторска система, обучения за личностно опознаване, вдъхновяващо обкръжение и им предоставя огромен опит, който провокира тяхната визия за света и развива силно чувство за това кои са те и каква е ролята, която те искат да заемат в бъдеще.

За повече информация посетете интернет страницата на организацията <http://plovdiv.aiesec.bg> или офиса на адрес: Ректорат, ул. „Цар Асен“ 24, 15А с.з., aiesec_plovdiv@hotmail.com.

Да си спомним за проф. дхн Любомир Футеков

Катедра „Аналитична химия и компютърна химия“ и Химическият факултет в своите интернет страници публикуваха възпоменание по случай 10-годишнината от смъртта на професор дхн Любомир Петков Футеков. Споменът за проф. Футеков е съпроводен с уважение и признателност към личността му на учен, администратор и човек.

Проф. дхн Любомир Футеков

Нека припомним неговата биография – роден на 28 февруари 1934 г. в Ихтиман и потомък на панагюрския възрожденски род на Райна Княгиня, той е израснал в Панагюрище, където завършва гимназия. Дипломира се в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, а през 1961 г. става един от първите асистенти в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и тук премина целия си творчески път до кончината си на 21 септември 2002 г.

През 1967 г. Л. Футеков защитава докторска дисертация в БАН – ИНАХ, под ръководството на изтъкнатия аналитик проф. дхн Николай Йорданов. През 1973 г. той е избран за доцент по аналитична химия и за ръководител на Централната научноизследователска лаборатория на ПУ. През 1985 г. защитава научната степен „доктор на химическите науки“ на тема „Изследване върху взаимодействието между селена и кетони, алдехиди, ненаситени въглеводороди и алкохоли, с оглед на аналитични приложения“, а през 1988 г. е избран за професор.

Л. Футеков е сред стипендиантите на фондация „Александър фон Хумболт“ и провежда изследвания в Рурския университет – Бохум, Германия, през 1974, 1975, 1978, 1980, 1982 и 1986 година.

Той има 73 научни публикации в реномирани списания, които са цитирани над 140 пъти от чужди автори. Съавтор е на 17 патента и авторски свидетелства. Бил е ръководител на 15 научноизследователски и 79 научно-приложни проекта към НПД; участва в два ТЕМПУС проекта, на единия от които е координатор.

През 1987/1988 година той ръководи колектива, специален проект за над един милион долара към Държавния комитет за изследвания и технологии, чрез който бе закупена уникална аналитична апаратура. Под негово ръководство се изгради изследователско звено по атомна спектрометрия (FAAS, ETAAS, ICP-OES и ICP-MS) със значими успехи в анализа на елементи в чисти вещества, био- и екообекти, индустриални продукти и др. Професор Футеков създаде школа в атомната спектрометрия и под негово ръководство израснаха успешни докторанти и специалисти като Бързев, Бежаров, Кметов, Стефанова и др.

От 1989 г. Л. Футеков оглавява катедра „Аналитична химия“ в ПУ, а през периода 1989 – 1999 г. той е заместник-ректор на Пловдивския университет по международно сътрудничество и научноизследователска работа. Като член на ректорското ръководство той спомогна за издигане на международния престиж на Университета като цяло.

Проф. Футеков бе член на Специализирания научен съвет по неорганична и аналитична химия при ВАК и на Националната агенция за оценяване и акредитация. С негово съдействие бе подготвена първата институционална акредитация на ПУ.

Нашият университет помни имената на тези, които съградиха 50-годишната му академична история. Проф. Футеков несъмнено е един от стожерите на тази история – пример и еталон, който химиците в ПУ, а и не само те, ще следват.

ПОКЛОН ПРЕД СВЕТЛАТА МУ ПАМЕТ!

Юридическият факултет отбелязва своята 20-годишнина

Анна ГЕНОВА

На 29 и 30 септември се проведе Международна научна конференция на Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ под наслов „Правото – изкуство за доброто и справедливото“. Конференцията бе организирана от ръководството на факултета по случай 20-годишнината от създаването му.

Специален гост на честването беше вицепрезидентът на Република България юристът г-жа Маргарита Попова, която бе любезна да се отзове на поканата, отправена от декана на факултета проф. Дарина Зиновиева. Официални гости бяха ректорът на Пловдивския университет доц. Запрян Козлуджов, областният управител г-н Здравко Димитров, председателят на Общинския съвет арх. Илко Николов, с чието съдействие бе предоставена заседателната зала на Общинския съвет за провеждане на конференцията. Сред гостите, които уважиха събитието, имахме и представители на различни институции: Президентския съвет, Народното събрание, Министерството на здравеопазването, Конституционния съд, Върховния административен съд и др.

В конференцията участваха преподаватели от Юридическия факултет на Пловдивския университет, учени от САЩ, Австрия, Испания, Германия, Гърция и Азербайджан, преподаватели от други юридически факултети в страната, както и много студенти и докторанти от факултета. През двата дни бяха представени около 70 доклада на учени, преподаватели, докторанти и студенти.

За гостите на конференцията бе организиран и специален коктейл в Новотел „Пловдив“, а за културната програма се погрижиха студенти от факултета, притежаващи разнообразни таланти.

Спонсори и дарители подпомогнаха осъществяването на събитието, за което факултетът им изказва специална благодарност.

Предвиждат се още събития по отбелязването на годишнината и през следващите месеци. Деканът проф. Дарина Зиновиева организира първа по рода

Ректорът доц. Козлуджов връчва на декана проф. Зиновиева почетния знак на ПУ

си за факултета Студентска юридическа научна академия – форум, целящ академичното и професионалното развитие на студентите, като най-голямата награда е стаж в адвокатската кантора в Солун, Гърция.

Студентите от Студентския съвет и ELSA – Пловдив също организират редица мероприятия. Специална презентация с историята на факултета и интересни факти за него ще бъде представена пред студенти и преподаватели. През декември ще се състои и т. нар. Mooc court session – симулация на съдебен процес, събитие, което за пръв път се организира във факултета. Под съдействието на преподаватели се пресъздава цял съдебен наказателен процес. В него всички страни – прокурор, защитник и други, са студенти, като идеята е да се стимулира интересът на студентите към практическата страна на обучението им по право.

Юридическият факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ е създаден през 1992 година, като основни инициатори са юристите проф. Цветана Каменова, проф. Емилия Друмева, проф. Емилия Къндева, проф. Красен

Официалните гости

Участниците в конференцията

Стойчев и проф. Иван Куцаров – филолог (тогава заместник-ректор на ПУ). Учреден е с Решение на Академичния съвет на Пловдивския университет, взето на 17. 06. 1992 година – Протокол № 29. Той е сред първите юридически факултети в страната, създадени след либерализирането на обучението по право. В продължение на двадесетте години от своето развитие, благодарение преди всичко на доброто управление на неговата образователна дейност, факултетът успя да създаде свой отличителен облик и да стане притегателен център за едни от най-перспективните кандидат-студенти, насочили усилията си в областта на юридическото образование.

От създаването му досега факултета са завършили повече от 2600 юристи. Кадровият състав включва общо 47 преподаватели на трудов договор,

от които 17 професори, 14 доценти, 16 главни асистенти. Сред тях доктори по право са 26; доктори на науките – 2; има и един член-кореспондент на БАН. Единнайсет от асистентите са завършили Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Юридическият факултет също така предлага обучение по магистърските програми „Публична администрация“, „Международни отношения“ и „Право“.

В Юридическия факултет са създадени през 1998 г. от проф. Цветана Каменова т. нар. „правни клиници“. В правната клиника се осигурява възможност на студентите да придобият умения, необходими за упражняване на юридическата професия чрез лекции, симулации и работа с реални клиенти по програма, определена от факултета.

Проведено бе работно съвещание по проекта NICA в България

Доц. д-р Ваньо ЧОЛАКОВ

С реализацията на проекта NICA ще бъде създаден комплекс ускорители, обезпечавачи челоно сблъскване на широк набор от ядра – от протона до урана. Енергията на сблъскване $1 - 4.5 \text{ GeV/nucleon}$ е избрана в областта на формиране на максимално възможна плътност на барионната материя. При тези енергии е възможно експериментално да се изследва поведението на адронната материя в екстремални условия.

България като член на ОИЯИ също участва в строителството на NICA. Това дава възможност на българските университети в лицето на природоматематическите факултети активно да се включат в различните етапи на реализиране на този мегапроект. Възможността вече е реализирана във Факултета по физика и инженерни технологии при ПУ „Паисий Хилендарски“ (в. „Пловдивски университет“, брой 9 – 10, 19 декември 2011 г.).

През 2009 г. между ПУ „Паисий Хилендарски“ и ОИЯИ беше подписан Протокол за провеждане на съвместни научни изследвания в рамките на проекта NICA. Създаден е колектив с научен ръководител доц. д-р В. Чолаков от катедра „Оптика и атомна физика“ за участие в изграждането на

В Обединения институт за ядрени изследвания (ОИЯИ), Дубна, се реализира програма за развитие, ориентирана към провеждането на амбициозни изследвания на експерименталната база на ОИЯИ. Главната цел на тази програма е създаването на съвременен ускорителен комплекс и експериментални установки за провеждането на изследвания на фундаменталните свойства на барионната материя. За провеждането на такива изследвания бе предложен проект, получил названието NICA (Nuclotron-based Ion Collider fAcility).

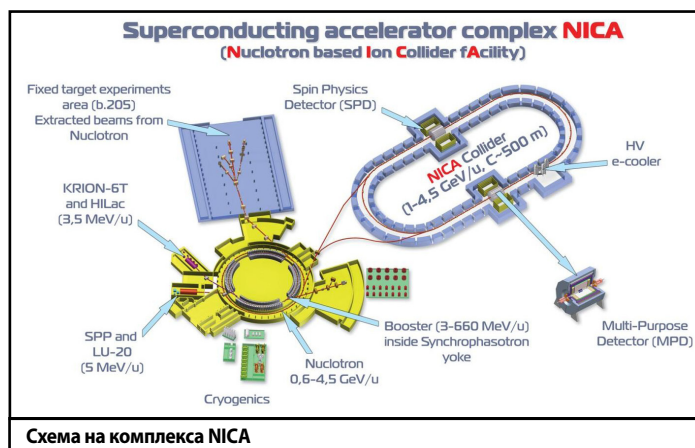

Схема на комплекса NICA

NICA. През 2010 г. този колектив е включен като равноправен член на Колаборацията NICA.

Координиране на работата на отделните колективи в решаване на конкретните задачи, свързани с реализацията на проекта, се осъществи на работното съвещание „Ускорителният комплекс NICA – проблеми и разрешаването им – 2012“, което се проведе от 14 до 21 септем-

ври в хотел „Villa List“ в Созопол. То беше организирано от Обединения институт за ядрени изследвания – Дубна, и Института по ядрени изследвания и ядрена енергетика – БАН, със съдействието на българската Агенция за ядрено регулиране.

За участие в работата на това съвещание бяха показани ректорът на ПУ „Паисий Хилендарски“ доц. д-р Запрян Козлуджов и доц. д-р Ваньо Чолаков, научен ръководител на колектива от ПУ, участващ в NICA. В приветствието си към участниците в съвещанието доц. д-р Запрян Козлуджов увери ръководството и членовете на работните колективи на проекта NICA в безрезервната подкрепа на Пловдивския университет за развитието на сътрудничеството както по изграждането на ускорителния комплекс, така също и с другите лаборатории на ОИЯИ, независимо от обективните трудности в условията на икономическа

криза. Той акцентира и върху необходимостта от повече усилия за мотивиране на способните млади хора да се занимават и участват в развитието на фундаменталните науки като физиката на високите енергии и елементарните частици, ядрената физика и др.

Програмата на съвещанието включваше доклади, отразяващи реално получени резултати в различните изследователски групи, а така също и проблемите, които предстоят за решаване. Обсъдиха се и новите разработки и параметрите, които трябва да бъдат достигнати в основните системи на отделните ускорители на комплекса.

В своя доклад доц. д-р В. Чолаков запозна участниците в съвещанието с конкретните резултати, получени в различните направления на сътрудничеството между Лабораторията по физика на високите енергии (ЛФВЕ) и ПУ „Паисий Хилендарски“. Дадена бе висока оценка за работата на пловдивския колектив в проекта NICA. Обсъдена бе и идеята за създаване на национален координационен център към катедра „Оптика и атомна физика“ в рамките на проекта. Целта на този център е да се координира участието на различни университети, научни институти, фирми и производствени звена в две основни направления. Първото е подготовка и изпращане на студенти, магистри и докторанти на специализация и на работа в различни сектори и групи в ЛФВЕ, а второто е създаване на работни групи в производствени предприятия и фирми за съвместно проектиране и изработване на различни модули и системи за оборудването на ускорителния комплекс. Предварителните проучвания показва, че има реални възможности и условия за развитие и в двете направления.

Уточнение

В брой 5 – 6 на вестника е допусната фактологическа грешка в материала на стр. 11 по вина на редактора. Уточняваме, че г-н Георги Кръстев, чието име носи научна лаборатория в университета, не е доцент и доктор.

„Пловдивски университет“

Юридическият факултет...

➔ От стр. 8

Това е и първият юридически факултет в страната, в който като задължителни дисциплини започват да се изучават Право на Европейския съюз, Авторско право и Патентно право (сега – Право на интелектуалната собственост). Учебният план, който е стриктно спазван, съдържа модерни дисциплини като: Права на човека, Право на ЕС, Сравнително конституционно право на Обединена Европа, Нормотворчество, Административно правосъдие, Медицинско право, Съдебна психология, Полицейско разузнаване, Социология на правото, Право на интелектуалната соб-

ственост, Нотариална дейност, кадастър и имотен регистър и др.

Досега във факултета са организирани редица научни и културни събития – конференции, научни форуми, отворени лекции, конкурси за писане на разработки и др. Извънаудиторната дейност на студентите от факултета се отличава с изключително широка палитра – печелят много награди в състезания и конкурси, развиват и различни таланти, едни от най-активните са в студентските организации – Студентския съвет, ELSA – Пловдив, Клуба по международно хуманитарно право, AIESEC и др.

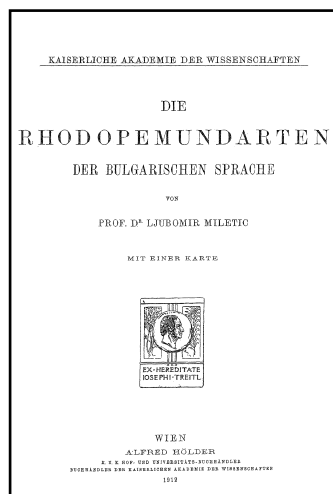
Преведоха книга столетник

Известната монография на авторитетния езиковед акад. Любомир Милетич – „Die Rhodopemundarten der bulgarischen Sprache“, вече е преведена. Книгата излиза през 1912 г. на немски език, но до превод на български не се е стигнало. Монографията е библиографска рядкост у нас, макар и да се среща като информационен източник в основни изследвания по диалектология.

Преводът принадлежи на филолога Енчо Тилев, русист и германист в бакалавърската му квалификация и магистър по актуална българистика. Със заглавие „Проф. Любомир Милетич. Приноси в проучването на родопските говори“ младият и талантлив преводач защити магистърска теза пред държавна изпитна комисия нас-

коро. С този превод филологът Енчо Тилев прави един особено необходим принос към българската диалектология и към националната ни лингвистика. В своята магистърска теза преводачът, описвайки заслугите на Милетич в проучването на родопските говори, представя и научен портрет на езиковеда. Включена е и избрана библиография. По този начин Енчо Тилев показва познания не само над превода, но и върху цялостното научно творчество на Милетич и неговата интерпретация от следващите поколения български езиковеди.

Преводът на „Die Rhodopemundarten der bulgarischen Sprache“ беше високо оценен и в рецензията. Заедно с всичко, посочено дотук, трябва да се отбележи ползотворният

и важен факт, че примерите с диалектни езикови единици са транслитерирани от латиница на кирилица, като преводачът е използвал необходимите диакритични знаци, за да адапти-

ра особеностите на родопската реч, както са представени от Л. Милетич в немското издание.

Магистърската работа „Проф. Любомир Милетич. Приноси в проучването на родопските говори“ е осъществена под научното ръководство на проф. д-р Пеню Ст. Пенев.

Прежеждането на „Die Rhodopemundarten der bulgarischen Sprache“ е интелектуален принос и към предстоящия през 2013 г. исторически юбилей – 150-годишнината от рождението на българския езиковед и общественик акад. проф. д-р Любомир Милетич, безспорен ерудит на езикознанието и признат учен в международната славистика.

Тенчо Дерекювлиев
докторант по българска диалектология

Die Rhodopemundarten на български език

Чл.-кор. проф. д-р Тодор БОЯДЖИЕВ

Преводът на знаменателния труд на Любомир Милетич *Die Rhodopemundarten* на български език е значително научно събитие за българската диалектология. Издаден във Виена преди 100 години, той и днес не е загубил своята актуалност, превърнал се е в емблема за нашето езикознание, защото постави началото на научните изследвания за архаичните родопски говори. С богатия си конкретен фактически материал от централните и източнородопските говори, с прецизно забелязаните и правилно изтълкуваните им особености, изследването на Л. Милетич стана ценна настолна книга и зае достойно място сред диалектоложките проучвания. В нея той разкри богатството от форми и звукове в говорите, сложния път, който те са изминали, посочи кръстосването на различни по време и характер закономерности и реконструира облика им през XIX век. Описанието е ценно и с размислите, съображенията и с полемиката на автора по спорните въпроси за езиковите процеси и регионалното им разграничение в родопския диалектен ареал, с убедителните обяснения и обобщения върху силно подчертан исторически фон.

Преводът, направен от абсолювта Енчо Тилев, е приятен подарък за ценителите на българската народна реч. Поздравявам младия колега за положения огромен труд, вещината и усилията му класическият труд на Л. Милетич да стане достъпен за филолозите и за новите поколения диалектолози. Вярвам, че те ще проявят интерес към него, за да намерят верния път към изясняване историята на родопските диалекти.

Научните интереси на проф. Любомир Милетич към диалектите в Родопския регион

Проф. д-р Пеню Ст. ПЕНЕВ

Особено големи заслуги за развитието на българската диалектология имат първите професори във Висшето училище (по-късно СУ „Св. Климент Охридски“) Беньо Цонев, Любомир Милетич, Александър Теодоров-Балан и Димитър Матов.

По време на летните ваканции Л. Милетич и Б. Цонев с голям ентузиазъм предприемат обиколки в различни краища на българското езиково землище и в отчетите на научните си командировки или в специални описания, публикувани в езикови периодични издания, те доуточняват и конкретизират картината на диалектното членение на българския език. Проф. Л. Милетич в продължение на много години изучава цели говорни области.

Особено благотворно върху изследователските търсения на Л. Милетич се отразява личното му запознанство с всепризнатия тогава нестор на европейската славистика – хърватина Ватрослав Ягич. До края на живота си Милетич запазва уважението си към бележития учен и усърдно следва много от неговите идеи (Вл. Мурдаров. *Любомир Милетич*, 1987).

Запознанството на Милетич с Ягич се осъществява първоначално с писма и в един дълъг период от 1896 до 1914 г. (в

навечерието на Първата световна война) те водят много оживена кореспонденция. Милетич пише писмата си на хърватски език, който владее много добре, тъй като от 1879 г. е ученик в класическата гимназия в Загреб и след това се записва студент по славянска филология в Загребския университет.

Писмата на В. Ягич до Милетич не са запазени, понеже личният архив на българския учен изгаря по време на бомбардировките над София през януари 1944 г.

По една щастлива случайност бяха открити 158 писма на Милетич до Ягич в Архива на Националната и Университетска библиотека в Загреб. Сто години по-късно писмата са преведени и публикувани на български език (*Любомир Милетич до Ватрослав Ягич. Писма*, 1896 – 1914 г.; съставителство, превод от хърватски език, уводна статия, обяснителни бележки Румяна Божилова, София, 1996 г.).

Като професор по славянска филология във Виенския университет Ватрослав Ягич участва в организираната от Комисията по балканистика при Императорската академия на науките във Виена експедиция за системното изучаване на наречията на славянското население на Босна, Далмация, България и Черна гора.

Професор от Оксфорд изнесе лекции в Химическия факултет

Една седмица преди началото на новата академична година професор Марк Молони от Оксфордския университет гостува на Химическия факултет, където изнесе цикъл лекции на тема „Стереоселективен органичен синтез“. Това е второто посещение на проф. Молони, като този път то бе посветено изцяло на студентите от факултета, които имаха възможност да чуят

лекции върху съвременните методи за стереоселективен синтез точно по начина, по който го правят колегите им от прочутия английски университет.

Сътрудничеството с проф. Молони води началото си от 2010 г., когато гл. ас. д-р Пламен Ангелов от катедра „Органична химия“ проведе едногодишна специализация в Оксфорд в рамките на проекта BioSupport.

Проектът е финансиран по 7-а рамкова програма на ЕС и координиран от проф. Иван Минков от Биологическия факултет. Окуражаващо е, че сътрудничеството с изследователската група от Оксфорд продължава и извън рамките на проекта, като при това е облагодетелствана не само научната, но и учебната дейност в Химическия факултет.

„Пловдивски университет“

Проф. Марк Молони

➔ От стр. 10

С подкрепата и ходатайството на Ягич Милетич получава финансова помощ от Трайтовия фонд на Виенската академия на науките за провеждането на теренни диалектоложки проучвания по българските земи.

Проф. Л. Милетич предприема специална обиколка и прави теренни изследвания в Дунавската равнина, из Балкана и Тракия през 1897, 1898 и 1900 г.

Плод на тези негови проучвания е класическата му монография „Източнобългарското наречие“, публикувана на немски език като книга втора от изданията на Балканската комисия „Южнославянски диалектни студии“, 1903 г. (книгата е преведена и издадена на български език под заглавие: „Източнобългарските говори“, 1989).

През 1902 и 1903 г. Л. Милетич прави диалектоложки проучвания и в Родопската област. В три от писмата си Милетич съобщава точно кои села е посетил: Лъджене (днес квартал на Велинград), Ракитово, Костандово, Дорково, Корово (Драгиново), Каменица (днес квартал на Велинград), Баня (днес квартал на Велинград), Гревенските колиби в планината над Баня; след Чепинското корито посещава Батак, Пещера, Ясъкория, Козарско, Перушица; от т. нар. Рупчос (Ропката): Хвойна, Павелско, Дедево, Малево, Орехово; от родопските склонове над Пловдив посещава: Сотир (Храбрино), Бойково, Лисово (Изгрев), както и Чепеларе. От Чепеларе отива в Широка лъка, Стойките, Върбово, Богутево, Дряново, Еркюприя (Златни мостове над Мостово), Тополово и Станима-

Научните интереси на проф. Любомир Милетич...

ка (пisma 47, 48 и 49).

Седем години събраният нов диалектен материал отлежава в архива на Л. Милетич – поради семейни неблагоприятия, лични трагедии и житейски трудности българският учен отлага задълго работата си и се връща към цялостното описание на родопските говори през 1909 и 1910 г. (п. 110 и 115).

В две писма (110 и 115) се уточнява, че става дума за описание на наречието на помаците, които живеят в Чепинско, Рупчос и в областта Ахърчелеби (дн. Смолянско).

До отпечатването на монографията „Родопските говори на българския език“ (1912) проф. Милетич публикува четири статии, посветени на интересни езикови особености от родопските говори: „Фонетични особености на помашките говори в Чепинско“ (1906), „Българские говори чепинских помаков“ (1902), „Редукция на гласните в широколъшкия говор“ (1912), „Павликянското наречие“ (1912).

В едно от писмата си Милетич споделя, че е много лошо, когато такава изследователска работа се оставя да застарее и свежите впечатления са се заличили в паметта му и той трудно се сеща за някои конкретни неща. Авторът се зарича, че това ще му бъде за „урок“ – друг път да не отлага, макар и лошите условия за работа да са му пречели (п. 110).

Независимо от възникналият труден момент Милетич успява да завърши книгата си през

лялото на 1911 г. На открита картичка до Ягич българският учен описва плана на съчинението: след Увода се излагат фонетичните и морфологичните особености на следните говорни групи: 1. диалекта на Ропката (Рупчос); 2. павликянския диалект и диалекта на Даръдере (дн. Златоград); 3. централния диалект (Ахърчелеби – Смолянско); 4. диалекта на Широка лъка; 5. чепинския диалект: а) диалекта на Баня; б) диалекта на Дорково; в) диалекта на Костандово; г) диалекта на Ракитово (п. 132). Тази подялба на родопските говори се спазва и до днес.

През 1912 г. монографията „Родопските говори на българския език“ е отпечатана на немски език като шеста книжка от поредицата „Южнославянски диалектни студии“.

Публикуваните на немски език две класически съчинения на Л. Милетич са оценени „като едни от най-важните общи трудове в областта на българската диалектология, които за чуждия научен свят дълго остават основен източник на знания за българския език“. Тези трудове образуват в същинския смисъл на думата „епоха в историята на изучаването на българския език“ (Вл. Мурдаров. *Виенската славистика и българското езикознание 1822 – 1849 – 1918*. Пловдив, 1999).

Ватрослав Ягич изказва мнение за родопските диалекти, че те представят развитието на говори, които се намират в непосредствена близост със

солунския говор, от който през втората половина на IX век се изгражда старобългарският книжовен език. Като изразява съжалението си, че синтактичните и лексикалните особености не са застъпени изчерпателно в изследванията, Ягич подчертава специално, че те се компенсират от точността при представянето на фонетичните и морфологичните особености на говорите и тяхното умело тълкуване (Вл. Мурдаров. *Любомир Милетич*, 1987).

Може да се съжالياва, че класическото съчинение на проф. Л. Милетич досега не е преведено на родния език на неговия автор.

Като се има предвид, че бройките на немското издание в България са много малко, а и владеещите немски език, които могат да го използват в оригинал, не са толкова много, това класическо съчинение на Милетич остава недостъпно за по-широк кръг изследователи.

През изминалата учебна година това класическата Милетичево съчинение бе умело преведено и защитено като дипломна работа на държавен изпит (септемврийска сесия) от Енчо Тилев, абсолвент в университетската магистратура по актуална българистика. По случайност тази година се оказва юбилейна, тъй като се навършват сто години от отпечатването на немското издание на този труд. Надяваме се и очакваме някое от българските издателства да прояви интерес към направения превод, за да може нашата езикова наука да разполага с българската версия на това класическо съчинение на изтъкнатия диалектолог – проф. Любомир Милетич.

Развиваме сътрудничеството с турски образователни институции

Международният симпозиум „България и Турция на межкултурния кръстопът: език, история, литература – II“, проведен на 4 и 5 октомври 2012 г. в Анкара, събра преподаватели от ПУ „Паисий Хилендарски“, Анкарския университет и други големи висши училища в Турция. Това е втората международна научна среща на учените от двете държави. Домакин на събитието през тази година бе Анкарският университет, а съорганизатор на форума – Филологическият факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Първата научна среща бе проведена през октомври 2011 г. и тогава домакин на събитието бе Пловдивският университет. Вече излезе и сборникът от този първи по рода си научен форум, като премиерата се състоя в деня на откриването на симпозиума в Анкара – 4 октомври. Сборникът бе представен от декана на Филологическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ доц. д-р Живко Иванов.

Международният симпозиум се проведе в зала „Фараби“ на Факултета по лингвистика, история и география на Анкарския университет. Той бе открит с встъпително слово на ректора домакин – проф. д-р Еркан Ибиш. Тържествени встъпителни слова произнесоха също ректорът на ПУ „Паисий Хилендарски“ доц. д-р Запрян

Козлуджов, деканът на Факултета по лингвистика, история и география на Анкарския университет проф. д-р Рахми Ер, както и културният аташе на България в турската столица Петър Арабаджиев.

В симпозиума се включиха 11 учени, които преподават в четири турски университета – Анкарския университет, Университета Гази, Истанбулския държавен университет и Университета в Чанаккале. Българските участници бяха 7 – свои доклади изнесоха преподавателите от ПУ „Паисий Хилендарски“ доц. д-р Запрян Козлуджов, доц. д-р Живко Иванов, проф. д-р Клео Протохристова, доц. д-р Станка Козарова, гл. ас. д-р Дияна Николова, ас. Харун Бекир, задочно участие с доклад имаха доц. д-р Иван

Преподавателите от Пловдивския университет заедно с турски колеги по време на визитата си в Анкара

Чобанов и гл. ас. д-р Борян Янев.

Работните сесии преминаха изключително ползотворно и заслугата за това е най-вече на доц. д-р Хюсеин Мевсим от Анкарския университет – организатор на събитието от турска страна, осъществил и превода на докладите. За участниците бе предвиден симултанен превод – от български на турски език и от турски на български език.

Организаторите на международния симпозиум оказаха сърдечен прием на гостите от България. Освен научния форум, бяха проведени и много ползотворни работни срещи, завършили с подписването на договор за научно сътрудничество. Наред с официалните срещи с ректора на Анкарския университет проф. д-р Еркан Ибиш и с декана на Факултета по лингвистика, история и география проф. д-р Рахми Ер, ректорът на ПУ „Паисий Хилендарски“ и деканът на Филологическия факултет се срещнаха и с представители на Института „Юнус Емре“ и подписаха договор за сътрудничество.

От 2009 г. Институтът има сключени редица такива договори за културно и научно сътрудничество с много университети в света. Към Института „Юнус Емре“ има и проект по тюркология, който цели да подпомага развитието на академични специалности с преподаване на турски език. Договорът, сключен с Пловдивския университет, предвижда създаването на библиотека с турска

литература и посредничество от страна на Институт „Юнус Емре“ за осигуряване на гост лектори от турски университети за обезпечаването на лекционни курсове в ПУ „Паисий Хилендарски“. Ще се организират и провеждат и летни езикови курсове за студенти.

Предвижда се и отпускане на ежегодни стипендии на български студенти – за магистърски програми в Турция, в Анкарския университет, както и постепенно нарастване на числеността на тези студенти през следващите години. Досега бройката е била една, но със сключването на договора се планира обучаваните по тези програми студенти да се увеличат от следващата година.

И досега в ПУ „Паисий Хилендарски“ обменът на преподаватели с Анкарския университет е съществувал: по програма „Еразъм“, както и с лекционния курс по турска лексикология, изнесен от доц. д-р Паша Явузаслан. След втория международен симпозиум се очаква научното сътрудничество между Пловдивския и Анкарския университет да продължи още по-интензивно.

Сборникът с материали от втория форум „България и Турция на межкултурния кръстопът: език, история, литература“ трябва да излезе до края на тази година. Третият международен симпозиум ще бъде проведен отново в Пловдив – през октомври 2013 г. Тогава домакин отново ще бъде Филологическият факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Евродепутатът Емил Стоянов предлага мерки за намаляване на разликата в заплащането на български и западни учени

На свое заседание през месец юли Комисията по култура, образование и медии в Европейския парламент гласува ключово изменение, предложено от евродепутата Емил Стоянов, по становището за „Установяване на „Хоризонт 2020“ – рамкова програма за научни изследвания и иновации (2014 – 2020 г.).“

Изменението, внесено от българския евродепутат, цели бъдещата рамкова програма да предвижда мерки за намаляване на разликите в заплащането на българските учени, участващи в международни проекти, финансирани от Европейския съюз. Според досегашните методи на изчисление се получават разлики от над 10 пъти между възнаграждението на българските изследователи и западноевропейските им партньори.

„Считам, че това е стъпка напред към по-справедливо възнаграждение на нашите учени, които не отстъпват по способности и капацитет на западноевропейските си колеги“, заяви Емил Стоянов.

Това беше потвърдено и на изнесеното заседание на Комисията по култура, медии и образование на Европейския парламент, което се проведе в Пловдив от 9 до 11 октомври 2012 г. По време на срещата с ректорите на пловдивските висши училища председателят на комисията г-жа Дорис Пак и останалите им колеги потвърдиха подкрепата си за предложеното от г-н Емил Стоянов изменение.

Международна конференция във ФИСН с участието на учени от три континента

На 6 и 7 октомври в ПУ „Паисий Хилендарски“ се проведе Международната научна конференция **Изследователски методи и технологии в икономическите и социалните науки**, организирана от ФИСН. Още след приветствието на декана проф. Иван Иванов, емоционалното слово на проф. Иванка Съйкова и оригиналното пленарно въведение на д-р Драгомир Генов на всички в препълнената 6. аудитория стана ясно, че форумът ще надскочи очакванията на домакините.

„Международна конференция“ не беше познатата изтърканата формулировка за акумулиране на тежест. Присъстваха гости от три континента и лектори от САЩ, Израел, Франция, Полша, Италия... Английският бе основният език на поне две от шестте секции, на които бяха представени няколко десетки доклади в областта на статистиката, философията на количествените и качествените методи в икономическите и социалните

Работен момент от конференцията

науки, интелигентни методи за обработка на бизнес информация, математическото моделиране и анализа на данните... и най-вече – резултати от конкретни изследвания, някои от които крайъгълни в своята глобална значимост, и забележителен софтуерен продукт за преподаване по статистика с факултетско авторство.

На заключителната дискусия модераторите на секциите – проф. Джонатан Ансън от Уни-

верситета „Бен Гурион“ (Израел) и Фламандската кралска академия (Брюксел), проф. Филомена Маджино от Флорентинския университет, д-р Йоланта Перек (Полша), проф. Мария Сотирова (ФИСН), доц. Ана Велева (ФИСН) и инициаторката на събитието – проф. Марта Сугарева (ФИСН, БАН) – единодушно изказаха пълната си удовлетвореност. „Перфектна организация“, „приятелско отношение“, „пълноценна дискусия“, „кон-

структивен дебат“, „прекрасно настроение“, „чудесна работа“... бяха само част от искрените похвали. Модераторите откриха завидния брой на участниците (сред които имаше не само световни авторитети и изявени преподаватели, но и студенти и докторанти от цяла България); силното международно присъствие; важноста на разискваните теми; задълбочените доклади, стабилните перспективи на създадените контакти... и изказаха надеждата, че конференцията ще прерасне в ежегоден форум.

Първа по рода си за факултета, Международната научна конференция **Изследователски методи и технологии в икономическите и социалните науки** бе оценена като изключително успешна и градяща престижа на ФИСН и Пловдивския университет като модерна образователна и научна институция в Обединена Европа.

„Пловдивски университет“

Наши студенти с награди от Летния университет 2012

Анна ГЕНОВА

Тази година от 22 до 28 август се проведе десетото юбилейно издание на Летния университет, чийто домакин бе курортния комплекс Албена. В него взеха участие повече от 400 студенти от различни висши училища в страната. Представителна делегация от 35 души имаше и от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, а неин ръководител бе Анна Генова – секретар на Студентския съвет.

Студентите се състезаваха в 9 спорта, като отборът на Пловдивския университет по баскетбол (мъже) спечели златни медали, побеждавайки на финала отбора на Националната спортна академия, а отборът по дърпане на въже взе бронзови медали. В плажния тенис и плажната щафета отборите ни станаха четвърти. Добри постижения

имаше и в плуването – мъже и жени, волейбол (жени). В общото класиране Пловдивският университет зае достойното шесто място.

Студентите от делегацията на Пловдивския университет взеха дейно участие в отворените лекции и дебати, сред водещите на които бяха вице-президентът на Република България г-жа Маргарита Попова, министърът на образованието, младежта и науката проф. Сергей Игнатов, заместник-министърът на труда и социалната политика г-жа Зорница Русинова, г-жа Ирена Соколова – депутат в 41-вото Народно събрание, г-н Владимир Каролев и др.

„Летен университет 2012“ е проект на Националното представителство на студентските съвети, стартирал като „Национални студентски игри“ през 2002 година. Първото издание

на летните игри се провежда в с. Кранево, община Балчик. В по-късен етап проектът се именува „Летен университет“. През 2009 година инициативата приема наименованието Национални летни студентски игри „Летен университет“.

Летният университет е социален проект, чиято основна цел е да създаде условия за изграждане на активен диалог между студентските общности на висшите училища посредством участието им в обучения, семинари, спортни и културни събития, обединявайки ги да работят заедно за развитието на масовия студентски спорт, образованието и межкултурните ценности.

Чрез проекта се търси популяризация на масовия непрофесионален спорт сред студентите, както и да се увеличи броят на активно занимаващите

Председателят на НПСС Ангел Георгиев връчва почетен плакет на Анна Генова

се със спорт, култура и социални дейности в университетите.

Освен спортни игри, всяка година организаторите, старейки се да променят и обогатяват програмата на Летния университет, включват в нея различни академични и творчески семинари, обучения за работа в екип, състезания по знания, както и мероприятия с развлекателен характер – Мис и Мистър „Студентско лято“, латино вечер, графити парти и др.

Поезия и истина

Румен ДЕНЕВ

Празникът на поезията, който в България се чества на 1 октомври, е донякъде призрачен празник. И поезията почти се приема за призрачно занимание. Удивителното е, че винаги е битувало и господствало едно снизходително и присмехулно отношение към усилията да се даде по-съвършен образ на света чрез словото. Устремът към прекрасното води до истината, а тя винаги се оказва различна от мненията и желанията на отделните личности. „Поезия и истина“ се наричат мемоарите на Гюте. Той впрочем променя заглавието им, което е било в първия вариант „Истина и поезия“. Прави го поради натрупване на звука „д“. От „Истина и поезия“ до „Поезията е истина“ има една крачка, защо да не я направим?

Поезията е истина, но тя е скрита като тайна зад думите. Всяко буквално възприемане води до лъжлива преценка, че четем безсмислици и безобразни абракадабри. Читателят може да реши основния поетичен въпрос „Кой е глупакът: аз или това стихотворение?“ по два начина. Но най-често отговорът е: „Стихотворението, т.е. поетът“. Защото да признаеш културното наследство, събрано в поезията, за по-мъдро от теб, означава изкачване на стръмнина, а всяко изкачване е свещено усилие.

Поезията е стръмнина, но

и първичен извор на всички други изкуства. Поетическото въображение е било извадено чрез технически средства навън от човека и така се появяват архитектурата, изобразителното изкуство, театърът, фотографията и киното. По такъв начин чрез тези изкуства поезията ни влияе индиректно. Те са рожби на поезията, а тя е сестра на музиката и танца. Всъщност словото като образ, словото като звучене и словото като движение не могат да бъдат разделени.

Поезията е велик преобразовател на човека, защото образът, звукът и движението е това, което наричаме човешка душа, а всяка посока, избрана за тези трите, ни дава мисъл, смисъл и воля. Словото оформя и въздига, а когато го няма, имаме мърша и разложение. Словото е и връзката с всичко по-висше над човека, защото то е молитвата, то е въздишката, то е възторгът, то е победният вик. Поезията е онзи вектор нагоре, който подчинява страстите на волята, волята на разума, разума на душата и човешката душа на всичко по-висше. Такава е стръмната човешка стълба, която е критерий за това, че поезията е истина. Ако човек върви по обратния път, то би очаквал висшето да служи на низшето, небето да е слуга на душата му, душата му на разума, разума на волята и волята на разни

Есето „Поезия и истина“ е включено в книгата на Румен Денев „Град България. Политическа фантастика“, излязла неотдавна в издателство „Захарий Стоянов“.

щения, страсти и желания. Такава псевдопоезия е слугиня и нейното място е при блюдолизците и ласкателите. Такава лъжепоезия би превърнала Бог във въображаем образ, въображението би управлявало разума със своите фантазии, фантазиите биха водили волята хаотично и целият този хаос би бил какофония от желания за това и за онова. Искам да защита поезията, като казвам какво тя не е. Тя не е това последното деградиране. Тя не е „нещо за душата“, а душата е нещо за поезията. За поезията, която е устрем към истината. Под „нещо за душата“ обикновено, по-точно винаги, се разбира някакво гъделичкане на стомаха и други органи. Гъделичкане на самодоволството, че, ей го на, без усилие летиш по пързалката надолу в един световъртеж от сластолюбие, сребролюбие и властолюбие. На всичко това слугиня е лъжепоезията, която тривиално се занимава с порнографски разправии, в които главен герой са парите и силната воля към извратеност. Такова въображение е разсадник на нравствени зарази. Обаче в областта на въображението уродливите художествени образи не под-

лежат на административна или съдебна забрана. Художественото пространство може да бъде изчистено единствено с навлизането там на прекрасното и възвишеното. Прекрасното може да измести и да изтласка във въображението на народа всички тия осакатени, извратени и шантави изображения, които го пълнят.

Неточното цитиране на велики произведения на литературата е характерно за много публични личности от политиката, медиите и дори културата. Изразът „Красотата ще спаси света“ е наистина от произведение на Ф.М. Достоевски, но принадлежи на негов герой, който (героят), меко казано, е шут, палячо и дръвник. Това не са думи на писателя, а думи, които е сложил в устата на героя си. Но като зацитирали: „Както казва Достоевски, красотата ще спаси света...“ и пр. По-точно е да се каже, че устремът към красота ще спаси света, защото това е устремът към истината. Впрочем романът на Достоевски се нарича „Бесове“. Единствено устремът на поезията към прекрасното ще изгони от пространството на общественото въображение всички бесове на безобразното, извратеното и нескъпосаното. Иначе никакви забрани, закони и полицейски мерки не ще помогнат. Образът не се гони с тояга, а с друг образ. Може би ще си помислите, че говоря за абстрактни неща? Не, това е от конкретно по-конкретно, защото касае на първо място, и не само, заплахата, която представлява виртуалното пространство за децата. Но кой ли в тази наша България, в тази голяма детска градина, не е в някакъв нравствен смисъл подрастващ?

Е, на празник като на празник. Остана един важен за славолубието въпрос. Кой е най-големият поет на България? Отговарям бързо, за да не започне пак някаква телевизионна класация. Най-великият поет в България е българският народ.

Честит Празник на българската поезия!

Свободен размисъл

Таню ТАНЕВ

Всеки се възхищава на полета на стрелите, но никой не пита: „Колко тежко е на лъка?“. Стрелите са всички империи, създадени и пуснати в полет от Българите, които са лъка. Те не бяха благодарни деца, всички станаха отцеубийци. Но стрелите – убийци, са само едни счупени империи без бъдеще – защото са материя – само и единствено, а тя, тленната, винаги убиваща в полет, после се самоубива в самоунищожение. Лъкът – той е музикален инструмент, нетленен дух и тетивата му е струна – пееща в 7/8 слънчев такт, както най-древната домбра (български струнен инструмент – начало на всички музикални инструменти). И затова пее родопски песни в Космоса, защото всяка планина се стреми да достигне по височина Бога, но Бог слиза само в Родоп планина. А тя е като майчиния скут – раздава ласки и любов. Тя – истинската любов, е присъща на шеста раса в четвърто измерение. Вървим бавно и трудно натам, преодолявайки бодливите и счупени стрели! Ще стигнем изведнъж – неочаквано! Но точно това е пътят!

Възпитаник на Университета бе отличен в конкурса за млади автори на ИК „Хермес“

Калин Петров е студент в Пловдивския университет – учил е редовно балканистика, сега учи задочно българска филология. Има вече няколко награди от литературни конкурси – първо място в Националния младежки конкурс за поезия „Веселин Ханчев“, второ място в литературния конкурс на в. „Пловдивски университет“, печелил е конкурс за превод от новогръцки език, организиран от СУ „Св. Климент Охридски“.

През тази година Калин Петров заслужи първото място в конкурса за млади автори на ИК „Хермес“, а с това и появата на неговата поетична книга „Фантазматофилия“, която носи

знака на престижното издателство.

Ето как самият автор обяснява в предговора към стихосбирката нейното заглавие: „**Фантазматофилия**“ може най-грубо да бъде преведено като „призраколюбие“ от новогръцкото *φάντασμα*). Но освен „призрак“, думата означава още и „видение“, „фантом“, „мършав човек“. Тези значения влагам също в новоизграденото понятие.

На един по-късен етап от време имах намерение да променя заглавието на „**Фантазматофилема**“ – от новогръцкото *φίλημα*, то – „малък подарък в знак на приятелство“, „почерп-

ка“, или *φίλημα*, то – „целувка, целуване“, – което щеше доста да измени смисъла. Нека читателят приеме, че съм извършил споменатата промяна, и да включва в разбирането на заглавието и тези значения. В такъв случай вече заглавието звучи като „малък приятелски дар от призрак/фантом/мършав човек“ или като „целувка от призрак/фантом/мършав човек“. Тази бележка, разбира се, е съвсем условна и всеки е свободен да интерпретира заглавието на настоящата книга по съвсем различен начин.

Предлагаме ви няколко стихотворения от книгата.

Тильо Тилев

СЛУШАМ DERESHE MODE

Телевизията е забранена през лятото на 2008-а. В шкафа под телевизора на чичо книгите му губят ориентация и пращната си козина.

През 2006-а чичо заминава да млати грохнали коли в Канада. А Дерешче тоде млатят ламарини още през далечната '83-та.

През '83-та чичо е на 18 години. Пуши съвсем отскоро и по всяка вероятност вече си качва краката на главата.

През зимата на 2009-а тръгвам по неговите стъпки – за краката на главата, не за пушенето, – а Дерешче тоде издават албум, записан със синтезатори антики.

С ТРИ МЕТАМОРФОЗИ

Добрият не умее да спори.
(Лаодзъ)

Дълго време се чудих
защо избягвам
да се виждам с баба си.
Зная, пак ще настоява строго:
ДА НАПЪЛНЕЯ!
ДА СЕ ОСТРИЖА!
ДА СЕ ИЗБРЪСНА!
С тези три метаморфози
да се превърна
веднъж и завинаги
в „Истински мъж!“.

По-късно разбрах, че
най-безпощадният страх
се поражда от
до болка познатото.

СВЕТЛИНАТА Е СТЕНА ИЛИ СТЬПАЛО

Когато разтвориш широко взора си
и премахнеш от него
всичките защитни филтри,
наблюдаваните обекти
увеличават обема си – особено онези,
които излъчват светлина
или я отразяват.

Когато разтвориш широко взора си
и всичко подпунхне,
в ефира на обектите можеш
да наблюдаваш
движението на атомите им
(а и на по-фините им частици).

Светлото, първичното, неотменимото,
цикличното, безкористното, неприкритото
движение на атомите им
те разплаква.

НЕБРЕЖНО СРЕСАНА

Не проспивай Белотата. Наблюдавай я
през непрекъснато променящото се стъкло.

На междинните спирки я вдишвай, а
изгличките ѝ нека те бодат и през обувките.
Белотата е небрежно сресана.
Тя се роши непрестанно с гребените си
от дрипав вятър.

На крайната спирка ще те попита дали
си готов да ѝ изпълниш желание.

17 И 25: МОМИЧЕ С АНТЕНА

Мернати са му няколко погледа.
(Дано не ги тълкува погрешно.)
Възрастта му е трудна за определяне:
някъде между 17 и 25.
Момичето разбира за антената си.
Вероятно я фиксира в отражението си
в тракащото стъкло.
Сплесква я с ръка.
После става и слиза.
Раздрънканият „Икарус“
го изплюва с облекчение
в квартал „Възраждане“.

Изгубеният разказ

Женда АРИСА*

– Едно, две, три... едно, две, три... едно, две, три...

– Какво броиш? – въпросът на момчето се изстреля така неочаквано, че той се стресна, прекрати броенето и погледна зад себе си. Видя едно малко момче със сини очи и ведра усмивка. Ръцете на хлапака бяха в джобовете на тъмносините дънки. Погледът на мъжа се спусна по единия крачол и се спря в някакво подобие на маратонки. „Кецове им викат, кецки“ – помисли си мъжът.

– Какво броиш? – отново попита момчето.

Мъжът смръщи вежди и каза:

– Броя си стъпките. Защо те интересува?

– Ами така, просто питам. Ама за какво си броиш стъпките?

– Е, за какво, та за какво.

Любопитството на детето го дразнеше. „Всеки е бил дете – си мислеше, – всеки е искал да знае всичко.“ Разликата между него и детето бе, че той искаше да знае само необходимото.

– Добре – каза мъжът, – искаш да знаеш. Преди час минах оттук и както си вървях, ми хрумна гениална идея. Идея за разказ. Реших, че е толкова голяма тази идея, че няма как да я забравя. Но уви. Сега не я помня. Затова се върнах на същото място и сега правя същите неща, за да се сетя отново.

Момчето млъкна и слушаше с удивление обясненията на възрастния мъж.

– И затова броя. Броях си стъпките, после погледнах вдясно, после наляво, след това пак броях и така се опитвам да се сетя.

– Хмм.

– Какво?

– Ами не се сещаш за идеята, но си спомняш, че си броял стъпките си. Това е странно, не мислиш ли?

– Не! – отговори мъжът.

– Странен си. Кой си?

– Аз ли? Не ме ли позна? На колко години си, момче?

– На тринадесет – каза хлапакът.

– Е, не ме ли позна? Аз съм...

Тук той изрецитира дълго и сложно име, което момчето не запомни. Мъжът обаче продължи:

– Аз съм писател. Това е твърде достойна професия. Предизвиква удивление у хората и завист у себе-подобните.

Момчето стоеше като в транс, забило поглед в една монета на земята, до десния крак на мъжа.

– Ами не съм чувал за теб.

– Ще чуеш – каза мъжът, – само да се сетя за идеята и като я напиша, ще чуеш. Всичко се разчува. Ще разказваш за тази ситуация и на внуците си.

– Много си надут! – каза остро малкото момче.

– Писател съм, всички сме надутти.

– Доброто сърце не се възгордява – учат ни в училище.

– Казах писател, не съм казал с добро сърце. Разсейвай ме – мъжът се обърна и продължи да брои.

– Едно, две, три... едно, две, три...

– Ако идеята беше толкова велика, нямаше да я забравяш.

– Напротив! – ядоса се мъжът. – Всичко се забравя, всичко минава. И ти ще си забравен, освен ако не напиша разказ за теб. Само тогава можеш да бъдеш запомнен.

– Странни хора сте вие – поетите – каза момчето.

– О, не! Не ме бъркай с поет! Аз съм писател. Има разлика!

– В какво?

– В идеите. Писателите имат велики идеи!

– За мен е едно и също. И писатели, и поети – всички пишат.

– Няма смисъл да ти обяснявам – каза мъжът, – остави ме на мира. Едно, две, три...

– Ще те оставя, скучен си ми. Ще кажа само едно изречение и си тръгвам.

Мъжът се бе обърнал с гръб към момчето, но го слушаше с внимание.

– Писател или поет, мисля, че няма значение – каза момчето.

– За кого няма значение?! – ядоса се мъжът.

– За мен.

– Защо?

– Защото не чета. Нищо не чета. Това изречение исках да ти кажа.

– Момчето ми – каза мъжът, – изреченията тук ги пиша аз.

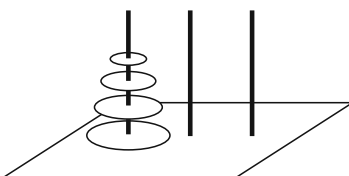
Когато мъжът се обърна момчето вече го нямаше. Нямаше я и монета-та до десния му крак.

– Изреченията тук ги пиша аз! – повтори той и продължи да брои.

ЗАДАЧИ. ГЛАВОБЛЪСКАНИЦИ

1. Виетнамска кула. На дъска има три колчета. На първото са нанизани 4 диска, диаметърът на които намалява отдолу нагоре.

Задачата е: като премествате дисковете по един, да се разположат в същия ред на третото колче, като използвате помощното второ колче. Условието е: по-голям диск никога да не се поставя върху по-малък диск.

2. В дадената таблица от 5 числа първото е 2, а последното 12. Произведението на първите три числа е 30, на трите числа в средата е 90, а на последните три числа е 360. Кое число се намира в средата?

а) 3, б) 4, в) 5, г) 6, д) 10.

2				12
---	--	--	--	----

Отговори на задачите от миналия брой

- г) 3 са пропуснатите линии.
- в) Най-дългият път, който може да се избере, е 700 м.

Подготвил:

доц. д-р Георги КОСТАДИНОВ

* Женда Ариса бе отличена с втора награда за проза в литературния конкурс на в. „Пловдивски университет“ през 2012 г.